

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
Α Θ Η Ν Α Ι (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. Σερ. II, 45/1970

A
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

Α Θ Η Ν Α Ι 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δεκ. 1969 / Φεβ. 1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).....καρνά.....
 (παλαιότερον ονομα:), Ἐπαρχίαςγεβανίδης
 Νομοῦ ...Βοιωτίας.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Χάτσης
γιωργίνης ἐπάγγελμαδιδάσκαλος
 Ταχυδρομική διεύθυνσις ..καρναί ..?ορκοφένιο..Βοιωτίας,
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον.....5.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ονομα καὶ ἐπώνυμον Αγγίρας...Γεώργιος.....

 ἡλικία ..67.... γραμματικαὶ γνώσειςΔιηγουμένη.....
 τόπος κατοικουγῆς ..καρνά.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμνίων ; ..Δένδρα..πτοντα..εποντα..καριό..μα,
βοβισόποντα..όλα..τα..νικήσια..τα..οπέρναφε.
 'Υπῆρχον αὕται χωρισταὶ ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; ..
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἴδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δῆλ. εἰς τοὺς χωρικούς β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους") γ) εἰς Κοινότητας δ) εἰς μονάς κλπ.
Τιλνίδια..υπηριαία..τιν..καριμάνη..τι..άλλα..μέναντις A. t. καμ-
 ερ.
- 3) 'Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετά τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετά τὸν θάνατόν
 του ; ...έπιτο..τιχείβαση..ο..πατέρας..δικαίη..μερικα'
κινημάτα..όσαν..πανδεινήτια..τα..πασδια!...

β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... Ὁταν... ἀλέκολουνται... εἰς τὴν γεωργίαν...

2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. Μ. Ε. Υ. Η. Π. Θ. ρ. χ. ο. ν. .. Τ. Ε. Χ. Ν. Ι. Ζ. Α. L. ..

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.. Ταὶ εἰναιρεαν μι᾽ τοῦ φιλημορο.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.). Αγλυτικα! Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ..

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) ... εἰς εἶδος.

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάσται ; ἐποχικῶς, δηλ. σιᾶς τῷ θερισμῷ, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποὺ προήρχοντο οὗτοι ἡσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαμβανον ἡμερομίθιστον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

.χρινι. μοδοισεν! το... ἐργάζεται. εποκτιακε. από. τι...

.ἀρθεανι. τομοροια. ἀναρρή, εται. γυναική. εἰς εἶδος..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

οτι!

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποὺ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἔργασίας ; ... Κυριακή., Α. Θροινι. γ. Θεσια, Κανορ!

.Σερική, Καύμουρος.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάσται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιστούχηδες), πραματευτάδες (ἔμπτοροι) κλπ. ; .. Θερικανή. ως έργα τας.

δ'. 1) Πώς έλιπασίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
(βιῶν, αἴγοπτροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μιᾶς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφύλλιοῦ, λαθούριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος;

Με μονορια αιθέ τα ἀλογα μνι με κα-
μηρι τη καζακιας

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; Μ. Π. Τ. Ε. Σ. Τ. Ο. S. 1938

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ φί γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Τ. Θ. ΕΙΣΕΡΓΙΑ ΑΔΕΙΡΙ οπό
το 1910, ή μηχαναὶ αὐτὸν τὸ 1930

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ, απὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προϊό-
νθεια αὐτοῦ; Τ. Θ. ΕΙΣΕΡΓΙΑ αροτρού μεταν. μετα-
γερο δεν ὑπῆρχαν σιγηρα παρο μόνα.

δια λιγο κρονιο διασταθεια. Το ἔντυχη ε ειδηρουργιος

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . .

1. Κονιοργον 4. Συν 7 10. Βταυρο

2. Κοντουρι 5 8

3. Υτερο 6. Λερρα 9. 5, 6, 7, 8, 9. ε. οταβαρι:

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1930

3) Μηχανὴ θερισμοῦ 1946

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν σταχύων (δεματιῶν). 19.45.....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .. 19.15.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον
- ..Οἱ...ἰδοι...οἱ...γυναῖ...το...μαλακώνα...βιβερα...καρφίενο...καιδένδρικαννα,
τιν...μαργυτον...ἢ Η Το...πυρίσον...βαν...το...3.....
- 2) Ποία ἡτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποίαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει δύνοματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Εάν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν οὐ πάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὸ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔαν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἕκαστου.

Τὸ ὑνὶ ἡ τοῦ διαφόρου τύπου σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἕκαστου.

- 5) Ποίον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Τὸ σχῆμα...

Τῆς σπάθης σέγυ τὸ μηρούντα

ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ

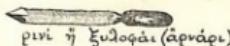
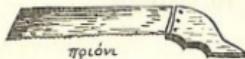
ΔΩΡΕΑΝ

- 6) Τὸ (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,

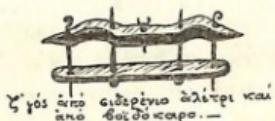

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

1) Βνιτ. πιάρνι...?). πριόνι...?). πριβέλι...ανι. ξυλοφάι

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ, ἕλλο ζῷον, δηλ.
ἴππος, ἡμίονος, ὄνος. Γ.θ. βο.δι.β.τ.ν.ἀρχή. Λέπτρα. Τα ἄλογα-
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἐν ; Μυρ... γά...
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
Για τα βοδια. ή τα φυρά. για τα αλογα. δι.τικαριεσ.

Σχεδιάσσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ δύνομάσσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πτζεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ή τα βοδια. ή το όδως το γιαγιάρα (1)

- 10) Σχεδιάσσατε ίδιακτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
tóπον σας. Για τα αλογα. φρικικούροιουν. πολαζέτα.
..... 1. παλαιότερο. 2. γιαγιάρα.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ δποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσσατε
αὐτὸν). Ταλακάς

- 12) Ἀπό πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; Τηρικήματαν ! 2 γά.
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν,
τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὡργωνε παλαιότερον (ἢ στήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἴδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναικα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία
τελευταία εἰς τὸν πότον σας

.....
ΠΑΝΤΟΣ οἱ οὐρανοί

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰς δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

.....
Ἄροτρον οὐρανού... Τραχείρ...

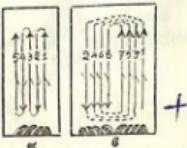
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιού τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (έπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αύλακιες) κατ'εύθεταν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
-

ἡ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

?εγίνετο.. μοι γίνεται.. περιφερειακῶς.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσι τοῦ τόπου σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Η σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ή σποριες, ντάμες, σιαστίες, μεσοράδες κ.λ.π.) ;

?εγίνετο.. μετεπορεύεται..

Πῶς ἔχωριζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αύλακιάν ; *Μετεπορεύεται.. αύλακιά.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκοτάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; *εβλωτικά.. αχετρι.*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εῖδη ὄργωματος (ἄροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αύλακων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Η διάνοιξις.. εγίνετο.. βαθιά.

Εις ποῖα ὄργάματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. Σ.Τ.ο... Ὡροφία. Βαδι... Τ.Γ. Κ.Π.ρ.α. Ανθεβολα.

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργάματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς:

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργάματα ἔγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὄνοματολογία) τὰ ὄργάματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

.. Γίνονται. Βαδι... 3... ὄργαματα... καὶ μὲν
τὸ ὄργανα... Τὸ πρῶτα. θεομάζεται. ὄργανα ταῦ.
διντερο... διβόλι... μαζι... τὸ τρίτο... Τριθέλι.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. ("Απαντήστε δμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.. Σπάρκονται... δυντέκν... εαδεις ισοι.....

- 4) Πόσα ὄργάματα γίνονται διὰ κάθε εἰδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχαριθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; Λύκα. τὸ Μαλοναιρί. τ.κα. φθινοπώρο. μαζι. εναὶ
επικαρπο.

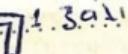
- 5) Ποια ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισύκινον εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

.. Η ποντιά.....

- β) Μὲ ποῖα γεωργικά ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργαμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὄποια κολλῶνται εἰς αύτά. Μὲ ἐλλειψοις
ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆναι τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον;

Μὲ τὸ ἀξάλι..... Τι.....

ἢ ράβδι;

ἢ κακούτει,

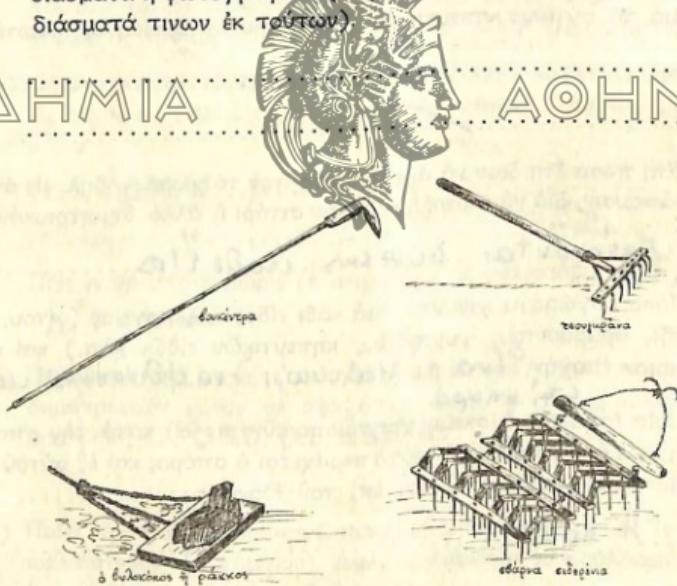
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ισοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα);

Γίνεται... μὲ... χύτη... κακούτει... πεντά... τὴν... λιμνούντα...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
τσαπτὶ κ. ἄ.) ; Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἑρωτημάτων
περιγραφή ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

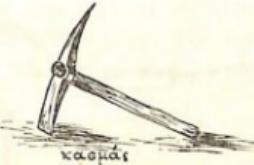
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

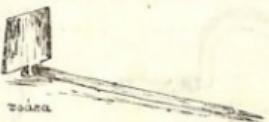

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κή-
που π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκαστου και παραβέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν)
τριηκοδοῖν. Τελίπα ...^εθ. πώς οι φωταγραφία.

καστάς

સુર્યા

- 6) Ποια πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν)εις τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ως καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἔκτελοῦν
...Αἰν.τέκ.βοηθί.ս.առ.Էլ.:.....

- 7) Ποια χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργοῦνται) διά τὴν σποράν δσπρίων. Πῶς έγινετο ή σπόρα και ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

ΕΙΔΟΥΣ. ΑΚΑΔΗΜΙΑ

NEV...I want to go home. Once I had no place

.०.८८ p. १०

- 8) Ποια χωράφια έκαλλιεργούντο (ῆ καλλιεργοῦνται) διά τροφὰς τῶν ζώων" π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Proposed 5% in the future over 5 years
in place 30%

- 9) Πώς έγίνετο πρό του 1920 (η σήμερον) ή καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο η ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ή πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

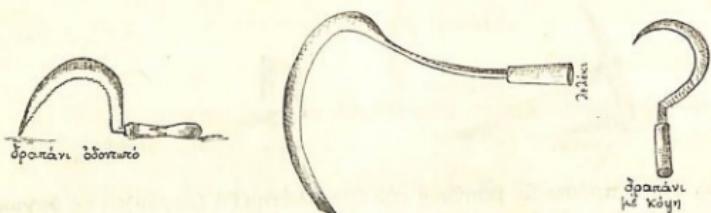
Kadžor. Sr. Čingarovo

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἔθερίζουντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ δνομα καὶ ἵχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 με δρεπάνι, οδυντικός τοι παραγόντας
 εκφύρω τις αυτοκέατος θεραπευτικότες:

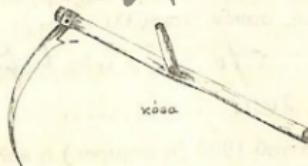

'Εάν ήσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε' ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεια τῆς πατέρα φωτογραφήσετε.....

.....Σημειώνεται τοι διαφόρων δρεπάνων παραγόντας αυτόδιοι:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΩΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρεπάνια ἢ μὲ ποια ἄλλα ἔργαλεια (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **με. μρ. 6α**

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-
 λειου ἥτο ὁμαλή ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

.....Ο. πλις. εἰς. τὸ. σιδηρόπεπλον.....

- 4) Πῶς ἥτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του' (σχεδιάσατε ἡ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκέλετὸς πῶς ἐλέγετο;

.....Θεριστής. ἡ πατέρας. σιδηρός. πατέρας. πατέρας.....

με. μρ. 7α

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τὰ, θεριστικά ἔργα αλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ..Τα..διφέταια...οὗτοιςεργατα..Τα..Κανθρίμια..μεναι..τους:.....
- 6) Ὅτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλο. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δοσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.)
.....^{θερισμός}:.....

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποιὸν ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν, μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθὴ, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. Τα. π. ολιμ. χρύνια. 50.-60. μεντριούς. πάντα^{α.δέ. τό. ιδίαγος. Σημειώσεις πάντων:}.....
- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πᾶσι ἐλέγυντο (ἢ πᾶσι λέγονται).
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλα πράστωπα (γυναικεῖς ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτρυμ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Τα. π. ολιμ. χρύνια. οἱ θερισταί.....
.....μεναι..τους. Έναντα. ναι. τα. πειραιάσθεα.....

- 4) Πᾶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δύο; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Πειριγράψατε λεπτομερῶς)

.....Κατίστε. πειρατές. χεριές. μάνικες. εἴναι γιγαντοί.....
.....ναι. γοια. γιγαντα! εἴναι διγαντες... που. τα. δεν. ανεμι. αγναντα. α.δέ. λριγα. η παθητοι. ναι. τα. σταχυα. εταιρεια!

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.

γ. Οἱ θερισταὶ.

1) Ποῖοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἥρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπουν καὶ ποιον;

Τελ. παρίστρομα. εἰνδηγ. καλ. γυναικ. αἴγαδος. ζαΐ.
· αγαντόν. ἀρδην. Μανοι. ταχ. οικογενειαγένειον. γυναι-
κα. δηρεσ. ἔργοντωνταν. μαλ. μάστις. δηραλές.

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι: μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάμπτο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (εκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀνοιθῆ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ διημερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μὲ τας πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματολογίαν).

Μι. ἀνδηγ. απα. Ι. Ι. - 18. ἀναδηγ. ανερο. η Β. Τη. γάνησιν.
· εργατιν. οι. γυναικ. Ιο. δειδη. μα. φαρετός
· πρωτ. μετηγίρι. ερδεώ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ίδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση των);

Οχι. δέν. καγκριαν. Σ. ποσε. ούτε εγένοντο. Μίριμα.
· εργατ. γαρούλων. ποδιέ. θιά. να. προφυτεύσουν
· ταραχ. τους.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

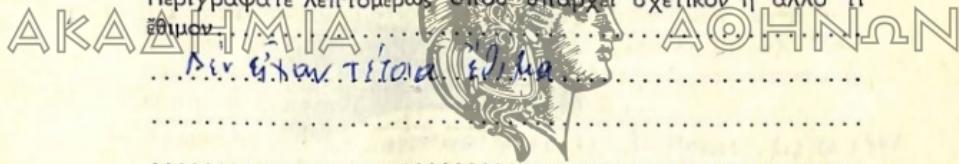
Μήνη. ἐναργές.. Τοῦ θερισμοῦ ηταν συνηθίσαν να
αρχίσουν ταν.. Κατέρρεα. η.. ταν.. Τιτάρων

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Λιάκορα.. Δημάσια.. Τραγούδια.. Λίτινδημοντε
αλαρζ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψαθαν, τὴν δποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ είκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπαρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
εἶμαν

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἢτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ἕήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

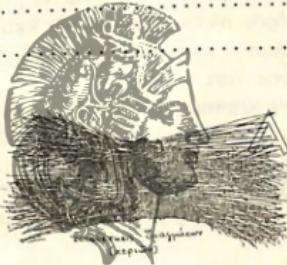
Κατέρρε. ὄργο. ποι. ἐγράψαν τον. ιδιων. ναι.
αγριεζ. μα. βάζεσε. με. τό. Καρο.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ώς χερίες, ἀγκαλίες; Πῶς ἔδενοντο· μὲν κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέλιονειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ.

Οἱ γένοι... οἱ μῆτρες Δερίβαι... έδεναν... παῖς...
Ταὶ δέκαταια μὲ δέκαταια αὖν... οἱ νεαροὶ... παπποὶ...
Καθείσιντο... έδενε... Ταὶ δέκαταια μέτταια... παῖδες...
Ἐργο... εὐεξαρτούνται... Ταὶ δέκαταια Δερίβαι... παῖδες...
Οἱ γυναικεῖς οἴμης δίκη... έδεναν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΩΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκτρώνοντο εἰς ὡρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ὄγροῦ; Πόσα δεμάτια συνεκτρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοπισθεοῦντο;

Οταν μουβαρισθεν... με τα ἀργον... παγανατε...
Γερτη ματα... Καθείδη δέκαταια αὖν... φυτα μετα...
Σαν μουβαρισθεν... με μαρσίασθε... Ζα δέκαταια
παροι που...

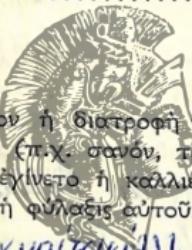
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωργίλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὔτης.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἔξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατά τὸν χειμώνα μὲν ἐπρεχόρτα (π.χ. σανόν, τοιφύλλη, βίκου); Ἐαν

? Εγενόμη τοι δέ τον πατέρα σου γένοντας. Επέγνωσεν πατέρας γένος
το τέλος. Ταῦτα οὐκίστησεν μαζί τοι πάτερα. Η Μαρία ελάθησεν.
Τι δύναται; Πάτερας απέβησεν πρεσβύτερος μετά βαπτισμού
δεσμευταί τον Διακόνον. Είπε απότολμα.

- 2) Πότε έθερίζετο ο σανός και με ποιον έργαλείον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). Δικαιολογήστε. (παραβολή της φωτογραφίας).
(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....
.....
.....

3) Ζήρανσις του χόρτου και δέσιμον. Ποια έργαλεία έχρησιμο-
ποιούντο ; (Παραθέσατε μετά της περιγραφής και τήν σχετι-
κήν τοπικήν λαϊκήν όνοματολογίαν, ώστε και σχεδιάσματα και

φωτογραφίας) Τοιχων... τόν αλώνων... μαι...
και τών θέσην γερανόκεαν καλύπτων τον έδειναν...
με σύριγκαν...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a.) 1) Μεταφορά τῶν δεμάτιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τοιχωνίζοντες δύτα εἰς ένα μέρος... ελαΐσματα

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως
χωραγόρα. Καθηματικοί μαι μαρτιές είχε...
τὴν Γέμη τον...

- 3) Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. δχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Καλός γεραγός. οὐχει και το είναι τον μαι!...
εκείνη εγίνετο μαρτιό χωρισμός...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Εξω αύλα το χωριό μαρτιό γεραγός είναι!
χωραγός τον...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἄνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἡ εἰς περισσοτέρας ;
ἔαν τοῦτο ἄνήκη εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Kádér Endre Művei. 2. kötet. 1940. Török Ágoston.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

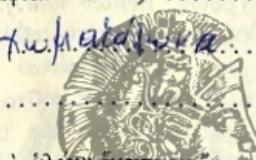
? Ap. 17 E. 6213. 10. ? low! low fiddle! 10. Aug 1900.

- 7) Είδη όλωνιών (άναλογώς τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψτε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ova rica, quinquevittata

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

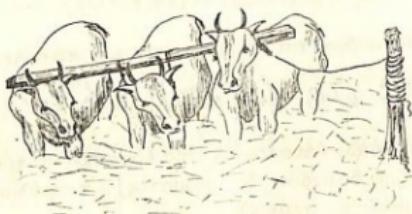
- 5) Μάς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλωνὶ ἔκαστον ἕτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματολιώνου: καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γυρωνοιχώματος, ὃπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθεως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν
καὶ ὀχύρων). Τοι. παλαιρίζεται. τοι. ταῦτα φέρεται. πατεί.
μίσθιος. πατεί. τοι. χόρτος... τα. πατεί. φέρεται. πατεί...
πατείσιν... τα. ε. πατεί. φέρεται...

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν;

И вагоны, и огни, и ветер, и вода, и
и земля, и вода, и ветер, и огни.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
Ζηταθεῖται δέ τοι τοιούτοις περιγραφαῖς .

- 11) Πᾶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζέων (βοῶν, πίπτων κλπ.).

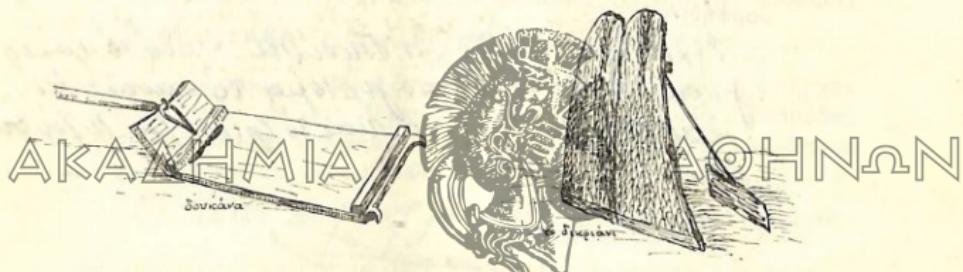
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀγροτοποιητικῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὲρ περιφέρειμενών ζέων (βοῶν, πίπτων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιδίου ξενινος στῆλος, υψοὺς δύο μέτρων (εκατόμμενος ο πληρός, στρούλουρας, δουκάνη, θαυκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ διποίου εξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀντατέρῳ σχεδιαγράφημα, διὰ νὸς συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρων τὰ ζέα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «ἡ ἔρχωνται γύρες», καὶ δύτικα νὰ κόβουν τὰ στάχια.

Τα πολιτικά γράμματα στην Ελλάδα 5-10
εποχή... τα διάφορα τα έγγραφα, αυτά, είναι στην Ελλάδα
σας... την μέθη του αλιεύουν... μεταναστεύοντας
στην Τουρκία.

- β) Πώς ζεύνται οι βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείς, αἱ ὄποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρουνται συνδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὄποιον σχηματίζει θηλείς περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἔνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἡ ἴχνογραφήμαστα),
Ταὶ μὲν οὐκέταινεν. ταὶ δηλ. θητεῖς. ταὶ δηλ. ιδεῖς. ταὶ δηλ. ιδεῖς.
μηρι. οὐδὲ τον. εἰν τον. περιφρ. Κρητικόν οὐδε
πατητασνα. μετε.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἡ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἡ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔχαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔζευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἡ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποϊα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἡ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲν ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... Αἴνι. χρησιμοκοιν. θέτε, ουμετων αὐτε.
..... και ἡ κριθηριοικοιν. θέτεν. ποτε.

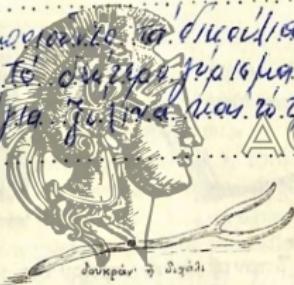
- δ) Άπο ποίαν ώραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην.

.....
.....
.....
.....

- 12) Ποία ὅλλα ἀλωνιστικά ἔργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τίνας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ἔνδυλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον δδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δουκράνιον

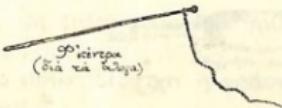
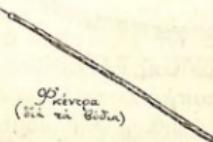
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἔρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα, τοὺς ἀκόπους στάχυς; Τῷ μαρτυρᾷ, μνῶν μνῶν αὐτῷ τῷ πλατάνῳ στεγάσθει.

- 14) Ήτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος είχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

.....
.....
.....
.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἥλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ἐνα. Κατέβα τον μεραρχα επικεφαλα.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Μαλαμάρια αἴλαντα μεραρχα τον παρενθετικα.

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν: δὲ ἕδιος δὲ γεωργὸς μὲν ἴδικα τους ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδίκοι ἀλωνισταὶ (ἐν Αίτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες καλούμενοι ἀλωνισταὶ καὶ ἀγωγάτες, οἱ ὅποιοι εἰχον βάσια τὴν ἀλογίαν καὶ ἀνελαυνθαῖν τὸν ἀλωνισμὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Οι ίδιοι ειρεψησαν την ειμάτια για.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῷα καὶ μὲν ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἀλλὰ μέσα καρποῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυες π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπτανον) ἢ μὲν ἀλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Πόχι.

- 19) Οἱ κόπτανοι οὗτοι πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πόχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποία δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

Kόπανος οφελίμος

Ξύλο καμπανιώτο ή τὸ κοπάνερα
μεριδὴ μεριδὴ μημερισμένοντο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
‘Εγίνετο τοῦτο ἀπ’ εύθειας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίστης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναί, ποιᾶ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικά δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; . . .

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνέταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοπισμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἴτωλίᾳ: λειώμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποτίον ἔργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικιράνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποτίον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ή ἐπίκυκλος ;
Προτοῦ δρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ὅλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποιὸν σκοπόν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.

Μαυροζός. Βυρέ. πλάστην. 3. μίρε. καὶ φαρίξεος.
Ν. Εἶη. ΙΩ. μιγρα.....

- 2) Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο:
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.)

Μιτρέ. μαρπόζεζ. μαίμιρα. μέρα. γιατούριαρο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποιὸς λιχνᾶς (ἀνεμίζει). σιδηρός, γυναικάκι εἰδικός λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ;

Μί. μιγρή.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὄποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἴς τινας τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπός ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν προδῶν τῶν ζώων, ὡστε ύδες ἀποφλοιωθῆναι στοῖς κλπ;

κομπία. αιομπία. πότο. Καὶ η γρράβια. αλεύδια. οικια.....
καναριόβια. ταῦ. μεραποῦ. ελαύν. αλεύ. Γιβέρισμα.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο; πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθισμα και καρπολώνεμα)· διά ποια δημητριακά συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ὄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τούς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Στέφανος . . . οὐσιού θεματικόν . . . ταῖς ιούσματα μεταβολή /
μεταβολή . . . οὐσιού θεματικόν . . . οἱ γνωταὶ παραδίδονται
ταῖς ιούσματα . . . αἴρονται περπλό.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ή δι᾽ άλλων μέσων, ως π.χ. κοσκί-

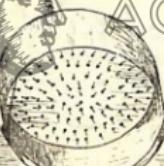
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

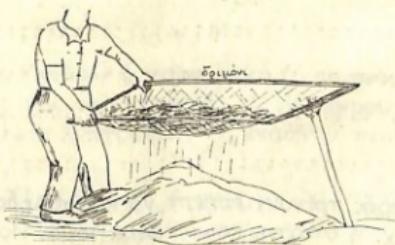
Κόσκινο παστιο δερμάτινο

ΑΘΗΝΩΝ

Κάρπας ἢ ἀριθμός

νων μὲ δόπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ὄλλας ψύλλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαζείων καὶ σκευῶν)

τον ἐν χρήσει ἔργοις εἰς τὸν σκευῶν) οὐ πλέον εἶπεν τί τοι
τέλος τοῦ τελείου τούτου διαδόθη. Εἴκαστον.

- 7) "Οταν έτοιμασθῇ, ώς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακόλουθει δέ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ του γεωργοῦ; 210 211

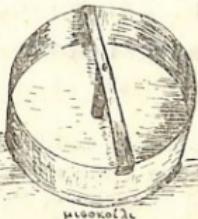
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) "Α λα α ε θι μα πρτοο να μεταφερθη δ καρπδ (σιτος, κριθη κλπ.) εις την δποθηκην.

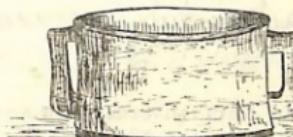
γ'.1) Ποιαί διφειραί πρὸς τρίτους ἔπειτε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλλων· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποιαί ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλλων; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς δικάδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνογράφημα αύτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας).

.....
.....
.....
.....
.....

μισθοῖς

χούλιος

2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

AΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αύτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

.....Στοιχίτι... ή... άδ. θραύσια... ή... ά. αγροία...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ;
..... Μιτα. εις... απερινα.. ναν. ειδειτε.

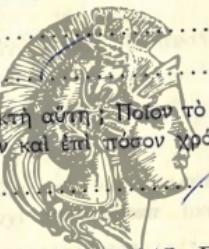
- 5) Πώς έγίνετο (ή γίνεται) η διαλογή του σπόρου. Κατά την διάρκειαν του θερισμού άπό τους καλυτέρους στάχυς ή μετά τὸ ἀλώνισμα ;
Τι παίρνει ο στάχυς πλέγμαν. Εἰν. χωραίρ. στάχυν.
Μεν. Ι. ο. σιαγαν. μαι. εις. σιαγαναριν. βέριο.

- 6) Μήπως όπου γίνεται η διαλογή του σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ή μετά τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ή δημιουργεῖται ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Πώς λέγεται η πλεκτὴ αὔτη ; Ποιον τὸ σχῆμα της ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποίαν σκοπὸν καὶ ἐπὶ πότον χρόνον

ΑΘΗΝΩΝ

Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΗΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ήμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ιούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αύγουστου κλπ.)

Τι φεγγή η ιωνικής

Εις ποίας ήμέρας, ποίαν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;
Τὸ βραδὺν μετανόητον. Δικτ. τοῦ ηλιού μαι φεγγος
τοῦ ατελείωτον.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....
...Καρές.. φυλές :

3'. 1) Ποιοι άνάπτουν τήν πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;

.....Ολοι πάρι πυρ.. εινές αρρενίζεις παιδιά

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποιον μέρος ;

.....Ολοι οι ψεύτοι ναι.. δίνουν.... 3.-4. διμάζεια γύρα.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....Κατα.. γένενται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, φόσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπό τήν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερῆς)

.....Ερίνευτοι ναι.. φινοται σίδυορει.. Εικνυτοι ..
.....χοροί.. γέρων ανδρών φυλά.. Τηγανίνων ναι ..
.....αράβι.. αλώνη.. φωδίνα.. νεοί.. θίνουν

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώμαστα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ